

Paulius Subačius, Dvidešimt penkeri religinės laisvės metai. 1988–2013: Krikščionys Lietuvos visuomenėje po Atgimimo. Monografija. I–II dalis. – Vilnius: Lietuvių katalikų mokslo akademija, VšĮ „Naujasis Židinys-Aidai“, 2015. – 1544 p.

Krikščionys Lietuvoje – visuomenės paribys ar „tylinčioji dauguma“? Katalikų Bažnyčia – savo tapatumo tebeieškanti, su dinamiška tikrove vis nesusėjanti bendrija ar atrama visiems, kurie išsiilgę meilės ir teisingumo? Hierarchijos iniciatyvos – politinės galios auginimas ar nuoseklus gyvybiškai svarbių vertybių gynimas? Pauliaus Subačiaus knygoje su šiais klausimais galynėjama nebijant paradoksalių atsakymų. Socialinės antropologijos prieiga gyvą trumpo periodo istoriją leidžia matyti kaip dinamišką sąmoningumą kaitą.

Niekas, iki šiol rašęs arba artimiausią dešimtmetį rašysiantis apie Katalikų Bažnyčią Lietuvoje, nėra taip įsigilinęs į bažnytinių archyvų medžiagą kaip Paulius Subačius. Asmeninių kontaktų su įvykių dalyviais ir liudytojais atspindžiai netikėtai atgaivina istorinius faktus ir paverčia juos skaitytojo savastimi. Ši knyga yra ne tik mokslinis tyrimas, bet ir šaltinis ateities tyrėjams, parankinė knyga visiems, kurių netenkina vien internete sugaudoma informacija.

Dr. Vytautas Ališauskas

Didžiulį svorį atliktam darbui suteikia archyvinė medžiaga – pasitelkta daugybė dokumentų (taip pat ir konfidencialių) iš bažnytinių archyvų. Juntama, kad interpretuojant kai kuriuos įvykius pasinaudota informacija iš pirmų lūpų (pvz., apie vyskupų posėdžių užkulisius...). Knygos publikavimas sukels diskusijų, nes dauguma darbe paminėtų asmenų yra aktyvūs Bažnyčios bei visuomenės veikėjai, jau dabar patekę į istoriją. Neapsiribojama „savose sultyse verdančia“ Bažnyčia, bet drąsiai tiesiami tiltai į visuomenę, kitaip mąstančių ir kitas religijas išpažįstančių žmonių link.

Monografija atskleidžia sutarčių tarp Lietuvos ir Šventojo Sosto rengimo užkulsius, pristato klaidinančias interpretacijas ir netgi pamini asmenis, iš kurių ėjo dezinformacija. Panašios taktikos laikomasi svarstant Bažnyčios Restituciją ar tikybos dėstymą mokyklose. Nemėginama piešti istorijos dviem spalvomis, nes būta dvasininkų, neapdairiai reiškusių savo privačią (ne Bažnyčios) nuomonę. Kai kurių nesusipratimais paženklintų situacijų aprašyme prasikiša kandūs autoriaus stiliaus proveržiai, tačiau jie nėra dominuojantys.

Mons. dr. Algirdas Jurevičius

Atšventus Nepriklausomybės ketvirčio amžiaus sukaktį neretai pamirštama apie šios sėkmės pirmųjų metų kovas, lūkesčius, permainas bei nusivylimus. Niekas šiandien negalėtų paneigti, kad prie Lietuvos Valstybės atkūrimo itin svariai prisidėjo Katalikų Bažnyčia. Būtent apie šio proceso ištakas, peripetijas, priimtus sprendimus, nuotaikas bei faktus ir rašoma šioje knygoje. Atliktas tikrai išsamus tyrimas, interpretuojamos pačios įvairiausios temos: nuo kai kurių galbūt mažareikšmių vyskupų raštų iki didelę svarbą turėjusių lemtingų įvykių.

Mons. dr. Arvydas Ramonas

Paulius V. Subačius – Vilniaus universiteto profesorius, LKMA akademikas, *Naujojo Židinio-Aidu* bendradarbis. Tarpdisciplininuose tyrimuose sieja literatūros, sąmoningumo ir Bažnyčios istoriją, teksto ir nacionalizmo teoriją, sociologinę, antropologinę ir hermeneutinę perspektyvas. Europos ir Amerikos tekstologų akademinų asociacijų narys, švietimo politikos ekspertas. Ši monografija yra keturiolikta jo parašyta ar parengta knyga.